

Lärrarhandledning – Spanarserien

Författare: Annika Widholm, illustratör: Jonna Björnstjerna

Övningarna i lärrarhandledningen kan användas antingen som underlag till boksamtal eller som tecknings- och skrivuppgifter i åk 1–3.

Lektionsförslag 1 – Ordförståelse

Förbered läsningen genom att gå igenom och förklara några av de viktigaste eller svårare orden som förekommer i texten. Alternativt samtalar ni om dessa ord efter läsningen för att stödja elevernas läsförståelse. Kanske har de kunnat klura ut vad orden betyder genom hur de använts i berättelsen. Be eleverna att försöka minnas något om hur ordet användes i handlingen. Förslag på ord att förklara eller prata om:

Spökspanarna

bibliotekarie, knarrande, sveper, vindsrum, svajar, störa, väsande, slokar, muttrar, skynke

Zombiespanarna

smittar, galleria, sneglar, väser, hasande, bulta,

Odjursspanarna

grumligt, sovsäckar, rasslande, spejar, fladdrar, glider, brusar, läcker, vadar

Trollspanarna

Främmande, förr, stubbe, kris, knotig, taggig, avtryck, kulle, kilar, pelaren

Grottspanarna

termos, klippor, rått, ekar, locka, fnyser, brant, ödslig, flaxar, sluka, strimma, trevar

Vampyrspanarna

skaffa, krokiga, vräker, avmålade, jämrar, kusligt, trevar, gnissel, säsongen, skyfflar

Ufospänarna

smattrar, hamnen, obehöriga, avspärningen, fabrikena, övergivna, skräll

Spökbåtspanarna

färja, brygga, kristallkrona, skymning, dåtid, nutid, kluckar, maskerad, biljetter

Varulvspanarna

rivmärken, barken, rusar, knixar, förvandlas, ylande, ödehus, ravin, nysnö, mullrande, snöskoter, kulle

Lektionsförslag 2 – Locka till läsning!

Omslagsbilden kan säga mycket om bokens handling, känsla och tema. Att titta på och samtala om illustrationen på bokomslaget är ett bra sätt att väcka elevernas intresse för boken och locka till läsning.

Bilduppgift: Titta på bilden som är bokomslag. Vad tror klassen att den här spanarboken handlar om? Vilken tid på året är det? Kan det vara en spännande, läskig eller rolig bok?

Ser de några detaljer i bilden? Skicka runt boken så att alla kan granska illustrationen, alternativt visa bilden uppförstorad via en projektor eller smartboard.

Alternativ bilduppgift: Efter att ni har läst klart boken får eleverna i uppgift att rita ett alternativt bokomslag. Kanske liknar deras teckning originalbilden eller så ritas de ett omslag som föreställer någon annan scen ur berättelsen.

Lektionsförslag 3 – Handlingen

Ta en paus i läsningen för att reflektera över handlingen, antingen som helklass vid högläsning eller två och två om eleverna läser själva eller parläser.

Frågor att antingen samtala om i klassen eller låt eleverna skriva ner svaren:

- Varför tror du att Malva följer med på Hannas spaning?
- Har du själv varit på en liknande plats som Hanna och Malva är på i boken?
- Vilken årstid tror du att det är i berättelsen? Varför tror du det?
- Om du skulle göra en spaning tillsammans med en kompis, vilken plats eller varelse skulle du vilja spana på då?
- På vilket sätt är Malva och Hanna olika varandra när det gäller hur de är som personer?
- På vilket sätt är Malva och Hanna lika varandra?
- Tycker du att Malva gör rätt eller fel som tror på Hanna och följer med henne?
- Vad skulle kunna hända i nästa kapitel?

Lektionsförslag 4 – Titel

Bokens namn kallas för titel. Det är viktigt att böcker har en bra och passande titel. Titeln ska ge läsaren en känsla för vad det är för sorts bok och vad den kan tänkas handla om.

Samtalsövning:

Låt eleverna fundera på seriens olika boktitlar och ge förslag på vad som är en bra och passande titel.

Ge boken ett nytt namn som passar handlingen. Kanske kan eleverna komma på en ännu bättre titel än det namn som boken redan har?

Lektionsförslag 5 – Välj ett tema

Spanarserien innehåller flera teman som kan vara tacksamt att arbeta med. Välj ut ett eller flera av de övergripande teman som förekommer i boken för att ha samtal med klassen om temat före, under eller efter läsningen, exempelvis vänskap, mod eller:

Tema: Övernaturligt – Spanarböckerna handlar om det övernaturliga, alltså historier om spöken och varelser som det inte finns någon naturlig förklaring till. Hanna har mycket fantasi och tror på allt som är övernaturligt. I varje bok vill hon ta med kompisen Malva och spana efter mystiska varelser som vampyrer, spöken, troll och ufon.

Frågor: Varför tror du att Hanna gillar att spana efter det som är övernaturligt? Har du själv sett eller hört något som inte går att förklara? Vilken varelse eller plats skulle du vilja skriva en berättelse om?

Lektionsförslag 6: Återberätta

Samtalsövningar:

Sammanfatta boken muntligt. Diskutera i klassen eller i små grupper.

- Vad hände i början, i mitten och i slutet av berättelsen?
- Vad var roligt, spännande eller läskigt? Varför då?
- Vad var det viktigaste i historien? Alltså den centrala frågan eller problemet som brukar kallas för röd tråd.

Skrivövningar:

- Låt eleverna skriva en kort text som sammanfattar handlingen i 1–10 meningar.
- Kopiera några sidor i boken, eller ett kapitel. Eleverna får i uppgift att stryka under alla ord eller meningar som de tycker skapar spänning.

Lektionsförslag 7 – Vad händer sedan?

Skrivövning: Vad händer efter sista kapitlet?

Många av berättelserna i Spanarserien har en twist på slutet. Alltså att någonting spännande eller oväntat händer i sista kapitlet. Låt eleverna skriva en fortsättning på boken. Vad tror de händer efter sista kapitlet? Vad skulle det kapitlet kunna heta?

Lektionsförslag 8 – Spana utomhus

Malva och Hanna är ofta utomhus och spanar. Ta med klassen ut på ett eget spaningsäventyr! Detta kan göras över en serie lektioner, först inomhus då ni läser en eller ett flera spanarböcker, sedan en lektion utomhus när ni går på en egen spaning, vilket avslutas med en sammanfattande lektion utomhus eller inomhus.

Förberedelser:

Läs Trollspanarna, Odjursspanarna, Grottspanarna, Spökbåtspanarna och/eller Varulvspanarna.

Välj ut en naturmiljö i närheten av skolan. Det kan exempelvis vara en park med träd och buskar eller ett skogsområde. Ta med klassen på en promenad då ni pratar om boken eller böckerna ni läst i Spanarserien.

Frågor att diskutera:

Vilka utomhusmiljöer var med i boken eller böckerna ni har läst?

Finns det några likheter mellan det ni läst och det ni ser under promenaden?

Det är olika sorters väder och årstider i spanarböckerna: soligt,ullet, varmt, kallt, snöigt, blåsigt, dimmigt. Vilket väder är det under klassens promenad? Har det varit liknande väder i berättelsen ni läst? På vilket sätt kan vädret beskrivas?

Förslag på uppgifter att göra utomhus som är kopplade till handlingen i olika böcker:

- **Trollspanarna:** Malva och Hanna tror att de ser ett troll när de går tipspromenad i skogen, men inser när de kommer närmare att det bara var en stubbe. Kan ni få syn på något i parken eller skogen som liknar ett troll? Eller som liknar något annat väsen? Malva gillar alla sorters djur. Kommer du ihåg vilka djur hon såg i skogen i Trollspanarna? Kan ni se några djur där ni är nu? Tänk på att djur kan vara små eller stora, leva på marken, i luften eller i vatten. Hur många djur kan ni upptäcka?
- **Grottspanarna:** När Malva och Hanna är vid stranden för att bada hittar de ingången till en grotta. De får höra en spökhistoria om grottan från Hannas morfar. Be eleverna att hitta något i naturen som de kommer på en egen berättelse om. Kanske ett mystiskt gammalt träd, en stor magisk sten eller något annat som inspirerar till en fantasifull historia.

- **Odjursspanarna:** I boken Odjursspanarna går Malva och Hanna själva runt på en ö. Minns eleverna hur ön såg ut? Hanna spanar efter sjöodjur. Malva letar i stället efter fina snäckor och stenar, men hittar bara kottar. Kan klassen hitta några fina stenar eller kottar? Eller kanske snäckor om ni befinner er nära havet eller en sjö.
- **Spökbåtspanarna:** I Spökbåtspanarna går Malva och Hanna längs kusten och spanar efter spökbåten. Stigen slingrar sig fram som en orm. Vad tror ni menas med det? Kan ni hitta en egen stig att följa?
- **Varulvspanarna:** I Varulvspanarna är det vinter och snö ute. På ett träd upptäcker Malva och Hanna rivmärken som de tror är gjorda av en varulv. Kan ni hitta märken på träd? Malva och Hanna plockar också löv i olika färger. Kan ni hitta liknande löv?

Uppföljning:

Tillbaka i skolan igen kan spaningen sammanfattas genom att exempelvis:

- Samla alla elever för ett reflekterande samtal: Vad såg de under promenaden? Vad tror de att Malva och Hanna hade spanat efter eller gjort om de hade följt med klassen?
- Hitta på en egen historia om utflykten. Kanske såg ni ett spännande träd, en konstig sten eller något annat som kan inspirera till en berättelse.
- Vad var roligast eller mest intressant med utflykten?

Alternativt kan spaningen sammanfattas utomhus. Kanske vid en liknande grillplats som i Trollspanarna? Ett annat förslag är att i samband med utomhuslektionen också göra en liknande tipspromenad som Malva och Hanna är på i boken Trollspanarna. (Fast utan att någon går vilse!)

Länktips

Mer om Spanarserien: annikawidholm.com/barnbocker-6-9-ar/

Författarbesök i skolan: annikawidholm.com/forelasning/

Alla böckerna i Spanarserien

Spökspanarna, Zombiespanarna, Trollspanarna, Grottspanarna, Vampyrspanarna, Odjurspanarna, Ufospänarna, Spökbåtspanarna, Varulvspanarna

Delarna är fristående och kan läsas i vilken ordning som helst.

SPÖKSPANARNA

Malva och Hanna är på biblioteket för att låna böcker. När de letar efter något spännande att läsa får de veta att det spökar där. Malva och Hanna ger sig ut på spökspaning. I dammiga vindsrum, kusliga skrymslen och rostiga trappor håller de utkik efter spöket. Och snart börjar det hända saker...

ZOMBIESPANARNA

Malva vill titta i affärer, men kompisen Hanna spanar hellre efter zombier. Malva tror inte att de finns på riktigt. Bara på film. Tills hon ser en figur med blek hud och hasande steg. Som kommer rakt mot dem! Malva och Hanna måste fly. Men det är inte lätt att ta sig undan arga zombier.

TROLLSPANARNA

Malva och Hanna är på utflykt med klassen. Malva vill gärna titta på söta djur, men Hanna spanar hellre efter troll. Snart har de tappat bort de andra och är vilse i skogen. Det sägs att trollen kommer fram när det är mulet ute och på himlen blir molnen allt mörkare. Hur ska de hitta tillbaka till klassen utan att bli fångade av trollen?

GROTTSPANARNA

Spökar det i grottan vid stranden? Hanna vill gå in där och spana. Det vill inte Malva. Men när vännen försvinner i grottans mörka gångar har Malva inget val. För att hitta Hanna måste hon själv ge sig in bland skuggorna och fladdermössen. Malva är rädd, men nu är det för sent att vända om.

ODJURSPANARNA

Vad gömmer sig i djupet? Malva och Hanna är på läger vid en stor sjö. Det sägs att det finns ett sjöodjur i vattnet, men Hanna vill ändå bada. Malva spanar länge över ytan innan hon också vågar hoppa i. Plötsligt känner hon hur något griper tag i ena foten.

SPÖKBÅTSPANARNA

Malva och Hanna åker färja för att hälsa på en släkting som bor på en ödslig halvö i skärgården. När de kommer dit får de höra en spökhistoria om en båt som en gång i tiden sjönk utanför kusten. Ibland när det är dimma kan den ses som en spökbåt på havet.

Malva har sett fram emot att ta det lugnt och läsa böcker under helgen, men nu vill Hanna att de ska ge sig ut och spana efter båten.

UFOSPANARNA

Ett oväder får Malva att vakna mitt i natten. Utanför fönstret upptäcker hon ett mystiskt sken på himlen. Nästa dag berättar kompiserna Hanna att någon har sett ett ufo flyga över havet och de cyklar i väg för att spana efter rymdvarer. Nere vid hamnen stoppas de av militären som har spärrat av området, men Malva och Hanna ger inte upp så lätt.

VARULVSPANARNA

Vad är det för mystiska rivmärken på träden? Någon har hört ylande ljud i skogen. Kanske en farlig varulv! Det är snö och kallt ute. Malva sitter helst inne och läser böcker. Kompiserna Hanna vill i stället att de undersöker vad som pågår i skogen. Snart har Hanna fått med Malva på en ny spaning.

VAMPYRSPANARNA

Det är snöstorm och Malva och Hanna måste övernatta på ett ruskigt hotell. Hanna tror att det kan finnas vampyrer där. Malva hoppas att det inte är så. På natten hör de ett mystiskt ljud och ger sig ut på vampyrspaning genom mörka och ödsliga rum. I källaren hittar de en kista och förstår att vampyren är nära.

Hälsning från författaren

Jag som har skrivit böckerna i Spanarserien heter Annika Widholm. Det är roligt att skriva om Malva och Hanna eftersom de alltid är med om spännande saker. Jag tycker också om att de är vänner trots att de är så olika varandra.

Jag har även skrivit andra böcker, för både barn och vuxna. Mina berättelser handlar ofta om sådant som är gåtfullt och läskigt. För jag har själv alltid gillat att läsa den sortens historier, om spöken, äventyr eller mystiska platser.

Ibland gör jag författarbesök i skolor och på bibliotek och berättar hur det går till att skriva en bok. Om du har frågor om böckerna eller om författarbesök får du gärna kontakta mig på: annika.widholm@gmail.com.

